

REFERAT

Emne 2. arbejdsgruppemøde for revision af vejledningen om Sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold

Mødedato Fredag den 8. december 2023 kl. 10.30 – 13.30

4. juli 2024

Sted Mødet blev afholdt i Auditorium, Islands Brygge 57, 2300 København S.
Der var mulighed for virtuel deltagelse.

Sagsnr. 03-0802-206/
Reference SYP

Deltagere

Fysisk fremmødte:

Susanne Branner, Sekretariatschef, LGBT+ Danmark
Max Maskell, Juridisk konsulent, LGBT+ Danmark
Helge Sune Nymand, Forperson, FSTB
Malene Hilden, Overlæge, Leder af Center for Kønsidentitet, Region Hovedstaden
Katharina Main, Overlæge og professor, Afdeling for Vækst og Reproduktion, Region Hovedstaden
Rikke Kildevæld Simonsen, Psykolog, Leder af Sexologisk klinik, Region Hovedstaden
Lucia Pop, Overlæge, Sexologisk Center, AUH, Region Nordjylland
Mette Ewers Haahr, Overlæge, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab
Emma Beck, Psykolog, Forperson for Psykologisk Selskab for Køn og Seksualitet, Dansk Psykologforening
Anna-Karina Aaris Henningsen, Gynækolog, Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi
Esben Thyssen Vestergaard, Dansk Pædiatrisk Selskab, Børneungeafdelingen på Århus Universitetshospital
Michael Vestergaard, Klinikchef, Dansk Selskab for Plastik og Rekonstruktionskirurgi
Rikke Holmegaard, Overlæge, Dansk Selskab for Plastik og Rekonstruktionskirurgi
Metta Frost, Styrelsen for Patientsikkerhed
Annika Jacobsen, Styrelsen for Patientsikkerhed

Deltog online:

Torben Bæk Klein, Psykolog, Leder af Center for Kønsidentitet, Endokrinologisk Afdeling M, OUH, Region Syddanmark
Dorte Glintborg, Overlæge, PhD, Dr. Med, Dansk Endokrinologisk Selskab

Fra Sundhedsstyrelsen:

Sarah Wåhlin-Jacobsen, Forperson, Afdelingslæge, Sundhedsstyrelsen
Ida Thorborg Monrad, Projektleder, fuldmægtig, Sundhedsstyrelsen
Dorthe Goldschmidt, Speciallægekonsulent, Sundhedsstyrelsen
Anne Yndgaard Storm, Introlæge, Sundhedsstyrelsen
Thea Sofie Brinks, Praktikant, Sundhedsstyrelsen

Afbud:

Jonas Vrublovsky Tingsgård, Specialpsykolog, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Region Hovedstaden
Astrid Højgaard, Cheflæge, Sexologisk Center, AUH, Region Nordjylland

Punkt 1. Velkommen

Sundhedsstyrelsen bød velkommen med en kort indledning om, at der er blevet arbejdet videre med kommentarer fra sidste arbejdsgruppemøde.

De væsentligste ændringer er, at:

- Vejledningen er blevet opdelt i to dele: En retslig vejledning, hvor autorisationsloven ift. omhu og samvittighedsfuldhed og informeret samtykke udfoldes, samt en faglig ramme.
- 'Kønsligt ubehag' er blevet erstattet med henholdsvis 'uoverensstemmelse mellem fødselstildelt køn og kønsidentitet' inden udredning og 'kønsinkongruens' efter udredning.

Punkt 2. Behandling af børn og unge

'Kapitel 3: Kønsmodificerende medicinsk behandling af børn og unge voksne' blev gennemgået med henblik på at få arbejdsgruppens kommentarer.

Arbejdsgruppen drøftede herunder:

Specialeplan: Ifm. henvisning til specialeplanen bliver der ikke henvist specifikt til hvor behandlingen udføres, for at undgå, at vejledningen potentielt skal opdateres løbende.

Henvisning: Det blev udtrykt ønske om at det kommunale tilbud til børn og unge i mistrivsel kan henvise direkte til den højt specialiserede funktion for kønsinkongruens.

Funktionsniveau: Arbejdsgruppen pointerede, at det i udredningen skal afklares, om barnet/den unge har 'tilstrækkeligt' frem for 'højt nok' funktionsniveau til, at vedkommende kan indgå i

behandling. Dette begrundes med, at det at skrive 'højt nok' indikerer, at der foregår en bedømmelse af funktionsniveauet.

Transition: Der var bred enighed om, at afsnittet om transitionen fra børn- og ungdområdet til voksenområdet skal uddybes.

Varighed: Det anbefales at varigheden af uoverensstemmelsen mellem fødselstildelt køn og kønsidentitet kan lægge sig op ad ICD-11. Det skal i den sammenhæng tages højde for at uoverensstemmelsen kan opstå i puberteten.

Psykisk mistrivsel: Arbejdsgruppen pointerede, at man som barn eller ung kan have psykisk mistrivsel af andre årsager end på grund af uoverensstemmelse mellem kønsidentitet og fødselstildelt køn, og at denne uoverensstemmelse derfor ikke behøver være den primære grund til psykisk mistrivsel.

Psykosocial støtte: Psykosocial støtte er noget andet end psykosocial behandling. Psykosocial behandling udføres af sundhedsprofessionelle.

Kirurgi: Arbejdsgruppen drøftede ansvarsfordelingen mellem fagpersoner ift. at stille indikation for kirurgi, når den unge er fyldt 18 år.

Punkt 3. Behandling af voksne

Sundhedsstyrelsen informerede om, at det er uafklaret hvor afsnittet om kastration er bedst placeret. Derefter drøftede arbejdsgruppen 'Kapitel 4: Behandling af voksne med kønsligt ubehag' med henblik på at få arbejdsgruppens kommentarer.

Selvmedicinering: Der blev gjort opmærksom på, at 'selvmedicinering' kan bruges på forskellige måder, hvilket kan skabe forvirring i vejledningen.

Tilbud om løbende psykosocial støtte: Arbejdsgruppen kommenterede, det kapacitetsmæssigt vil være en udfordring at tilbyde psykosocial støtte i de nuværende centre for kønsidentitet. Det blev bemærket, at særligt personer på autismspektret kræver meget støtte, hvilket med fordel kan foregå uden for centrene.

Udredning: Arbejdsgruppen drøftede hvordan udredningen af patienter bør beskrives i vejledningen. Det blev foreslået at det bliver tydeligt hvilke fagpersoner/faggrupper der deltager i hvilke dele af behandlingsforløbet.

MDT: Arbejdsgruppen drøftede sammensætningen af fagligheder i MDT.

Hårfjerning: Det blev bemærket, at elektrolyse til fjernelse af hår nævnes i vejledningen, men at det i stedet er laserepilering, som bliver tilbudt. Arbejdsgruppen drøftede rækkefølgen af hhv. hormonbehandling og laserepilering.

Modificering af stemmen: Det blev foreslået, at der skal foreligge en udtalelse fra en stemmetræner om, at der har været gennemført

forløb, før der henvises til stemmebåndsplastik. Der blev informeret om, at der lige nu er mange kommuner, der ikke tilbyder stemmetræning til transpersoner.

Strubehovedreduktion: Det blev kommenteret, at strubehovedreduktion bør være en MDT-beslutning.

Sæddeponering: Det blev bemærket, at sæddeponering ikke er nævnt i vejledningen.

Detransition: Arbejdsgruppen kommenterede, at der mangler et afsnit om detransition.

Behandling af personer fra udlandet: Arbejdsgruppen drøftede behandlingstilbuddet til personer, der kommer fra udlandet.

Fertilitet: Det blev kommenteret, at der mangler information om fertilitet i vejledningen. Det blev ønsket, at væsentligheden af at være omhyggelig når der informeres om fertilitet skrives ind.

Hjælpemidler: Det blev ønsket, at det skrives i vejledningen, at det kan variere hvilke hjælpemidler, der kan tilbydes kommunalt.

Informeret samtykke: Arbejdsgruppen drøftede hvilken information, der skal gives i forbindelse med at indhente et informeret samtykke, herunder komplikationer, forventet resultat.

Punkt 4. Kommentering af disposition for pjecen

Sundhedsstyrelsen præsenterede en disposition til en brugerrettet pjece. Sundhedsstyrelsen informerede om, at pjecen ligeledes ville blive kvalificeret på 6. Videnscentermøde, som blev afholdt den 12. december 2023. Et udkast til en færdig pjece vil desuden blive drøftet på det sidste arbejdsgruppemøde.

Pjecen blev herefter gennemgået med henblik på at få arbejdsgruppens kommentarer.

Punkt 5. Videre plan

Sundhedsstyrelsen informerede om, at der er planlagt følgende møde i arbejdsgruppen:

- 3. arbejdsgruppemøde afholdes den 20. februar 2024 kl. 10.30-13.30. Mødet er med fysisk fremmøde. Her vil det endelige udkast til en færdig faglig ramme, den retslige vejledning og et udkast til en færdig pjece blive gennemgået.